

الگوی اپیدمیولوژیک طغیان‌های ثبت شده بیماری‌های منتقله از غذا در استان خراسان جنوبی در سال ۱۳۸۹

بیبا بیجاری^۱، علی عباسی^۲، مجید شایسته^۳، ولی‌الله زراعتکار^۴

۱. استادیار پزشکی اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
۲. کارشناس مبارزه با بیماری‌ها، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، معاونت بهداشتی
۳. پزشک عمومی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، معاونت بهداشتی
۴. پزشک عمومی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

تشخیص آزمایشگاهی انجام نشده بود و تنها در یک طغیان تشخیص آزمایشگاهی هپاتیت A گزارش شده بود.

طبق اطلاعات مرکز مدیریت بیماری‌های وزارت بهداشت در سال ۱۳۸۹ در کل کشور ۱۲۵۸۸ بیمار مبتلا شده، ۱۶۸۳ مورد در بیمارستان بستری و ۱۴ مورد فوت شده‌اند.^۲ در مقایسه با آمار کل کشور تعداد مبتلایان و موارد بستری در استان کم می‌باشد ولی موارد واقعی وقوع طغیان و تعداد مبتلایان به دلیل عدم گزارش‌دهی به موقع پرسنل بهداشتی و درمانی به‌طور کامل مشخص نمی‌باشد که نیاز به تقویت نظام مراقبت، گزارش به‌موقع و برنامه‌های آموزشی بیشتر وجود دارد.

با توجه به موقعیت جغرافیایی استان خراسان جنوبی و داشتن مرز مشترک با کشور افغانستان، خشکسالی چندین ساله، افت کیفی و کمی منابع آب آشامیدنی و... آمادگی، حساسیت و پی بردن به اهمیت بیماری‌های منتقله از آب و مواد غذایی جزو اولویت‌های این استان به شمار می‌رود. [م ت ع پ ز؛:]

References

1. Newell DG, Koopmans M, Verhoef L, et al. Food-borne diseases- the challenges of 20 years ago still persist while new ones continue to emerge. *Int J Food Microbiol* 2010; 139(1): S3-15.
2. Masoomi-Asl H, Soroush M, Zahraei SM, et al. [National guideline of food-borne diseases surveillance] Persian. 1sted. Tehtan. Disease Manager Center; 2006: S20.
3. Report of Disease Management Center, Department of Health, Islamic Republic of Iran. Available from: <http://port.health.gov.ir/mfdc/default.aspx>

بیماری‌های منتقله از غذا از مهم‌ترین مشکلات سلامت عمومی به شمار می‌روند و همه ساله موجب ابتلاء و مرگ و میر تعداد قابل توجهی از مردم می‌شوند.^۱ راهنمای کشوری نظام مراقبت بیماری‌های منتقله از غذا در سال ۱۳۸۵ توسط معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به دانشگاه‌های علوم پزشکی جهت اجرا ابلاغ شده است. براساس این دستورالعمل اگر ۲ نفر یا بیشتر از یک غذا یا آشامیدنی مشترک استفاده کرده و علائم بالینی مشترک داشته باشند، طغیان بیماری‌های منتقله از غذا اتفاق است.^۲

در این مطالعه‌ی توصیفی کلیه موارد طغیان بیماری‌های منتقله از غذا که به مرکز بهداشت استان خراسان جنوبی در سال ۱۳۸۹ گزارش شده بودند، مورد بررسی قرار گرفتند. دو طغیان از شهرستان قائن، دو طغیان از شهرستان سریشه و یک طغیان از شهرستان نهبندان گزارش شده بود. تعداد افراد درگیر در طغیان‌ها ۲۶۹۴ نفر بودند. ۲ مورد از طغیان‌ها در خرداد و یک مورد در مرداد و ۲ مورد در شهریورسال ۱۳۸۹ اتفاق افتاده بود. اطلاعات مورد نیاز از فرم بررسی اپیدمیولوژیک طغیان‌ها استخراج و با استفاده از نرم‌افزار SPSS 15 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

در ۵ مورد طغیان گزارش شده با جمعیت در معرض خطر ۲۶۹۴ نفر (تعداد افرادی که با مواد غذایی آلوده تماس داشته‌اند) ۱۱۴ نفر مبتلا شده و میزان حمله ۴/۲۳ درصد محاسبه شد. بیشترین گروه سنی مبتلا زیر ۵ سال (۲۸/۹٪) بود. ۵۳ (۴۶/۵٪) نفر از مبتلایان مرد بودند. ۵ نفر در بیمارستان بستری شده بودند و موارد فوت گزارش نگردید. بیشترین علامت بالینی در مبتلایان درد شکم (۸۶٪) و تهوع و استفراغ (۶۴/۹٪) بود. در ۲۷ نفر (۲۳/۹٪) اسهال خونی گزارش شد. بیشترین درمان به کار رفته در بیماران آنتی‌بیوتیک (۵۷/۵٪) و پودر ORS (۲۳/۹٪) بود. بیشترین آنتی‌بیوتیک‌های مصرفی کوتریموکسازول و سیپروفلوکساسین بود. در بیشتر موارد نمونه‌گیری جهت